

Examenul de bacalaureat național 2017

Proba E. c)

Istorie

Varianta 2

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Az Oszmán Birodalom Balkán-félszigeten történő gyors előrenyomulása [...] veszélyt jelentett Havasalföld (Țara Românească) számára. Erre reagálva, Mircea cel Bătrân fennhatósága alá helyezte Dobrotici despota országát, Dobrudzsát (Dobrogea), valamint egy csapattestet is küldött Szerbiai Lázár megsegítésére a rigómezei (Kossovopolje) csatába (1389), mely a keresztény csapatok vereségével végződött. A győzelmet követő rövid időn belül az új szultán, Bajazid (Murád fia), katonai hadműveleteket hajtott végre Anatóliában, így Mircea fellépéseire az egyik török parancsnok, Firuz bég részéről jött a válasz, aki egy zsákmányszerző betörést vezetett [...] Havasalföldre.

A török támadás idején a havasalföldi uralkodó és Luxemburgi Zsigmond (Sigismund de Luxemburg), Magyarország (Ungaria) királya között a szörényi bánság (Banatul de Severin) miatt már hosszabb ideje feszült volt a viszony. Azért, hogy ellensúlyozza a magyar fenyegetést, Mircea cel Bătrân – Petru Mușat moldvai uralkodó közvetítésével – felvette a kapcsolatot Jagelló Ulászló (Vladislav Jagiello) lengyel királlyal, akivel 1389-ben egy szövetséget kötöttek, melyet felújítottak 1390-ban és 1391-ben is. Viszont a törökök dunai (Dunăre) jelenléte együttműködésre kényszeríti Havasalföldet és Magyarországot. [...] Helyzetének megerősítéséért, az elkerülhetetlen török veszélyt látva, Mircea a törökök elleni katonai együttműködés módozatairól egyezményt köt Luxemburgi Zsigmonddal (1395. március 7, Brassóban).”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „[Hunyadi János] (Iancu de Hunedoara) részt vett az 1437-es szemendriai ütközetben, az 1441-es, Isak pasa elleni, Nándorfehérvár (Belgrad) környéki, Duna menti ütközetekben. (1442. március 18-án), Szentimrénél (Sântimbru), megütközött Mezed pasával és [...] fényes győzelmet aratott. Ugyanazon év őszén a Vaskapunál (Poarta de Fier) szétvert egy török különítményt, [...] és Havasalföldön, a lalomițan megsemmisítette az ellenséges hadsereg nagy részét, könnyű zsákmányt szerezve [...]. Ezen sikereken felbátorodva, 1443-ban megkezdte a hosszú hadjáratot, mely során a keresztény csapatok Szófián (Sofia) is túl, a Balkánok szívéig jutottak. Ez alatt több győzelmet aratott, több ezer foglyot és számos zászlót szerzett. Ebben a hadjáratban külön említést érdemelnek a Niș környéki csaták, valamint a visszavonulás idejéből, a Szófia és a Niș közötti, Kunovita átjárónál viselt ütközetek (1444. január 5). Sajnos, az 1444 tavaszi második hosszú hadjárat, mely a törökök Európából való kiűzéséhez és Konstantinápoly elfoglalásához kellett volna vezessen, Várna városának közelében tragikus módon végződött. [...] Az 1445-ös dunai hadjárat alkalmával sem sikerült említésre méltó eredményt elérni.”

(C. C. Giurescu, *Istoria Românilor*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** forrásban említett csatát. **2 pont**
2. Pontosítsatok, a **B** forrásból, egy információt az 1443-as „hadjáratra” vonatkozóan. **2 pont**
3. Említsetek meg, a román térségből, egy-egy politikai vezetőt, akikre az **A**, valamint a **B** forrás utal. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint a keresztények harcának célja a törökök Európából való kiűzése. **3 pont**
5. Írjátok az **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat). **7 pont**
6. Mutassatok be, a XV. század második feléből, diplomáciai tevékenységekre utaló két olyan történelmi eseményt, melyben a románok részt vettek. **6 pont**
7. Említsetek meg az egyik központi intézmény egy jellemzőjét a XVI. századi Kárpátokon kívüli román térségből. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A Nyugat-Európában történő események [...] arra készítették a román értelmiséget, hogy lépjen a tettek mezejére. Április elején, a bojárok és a városok képviselői egy gyűlést szerveztek Jászvárosban (Iași), melynek célja a despotizmus felszámolása volt. [...] Eltökéltek voltak, Moldova (Moldova) uralkodójának, Mihail Sturdza hatalmának korlátozása mellett, de nem akarták felszámolni a fennálló politikai és társadalmi szerkezetet. [...] Követeléseikre Sturdza erővel válaszol és, rövid összetűzéseket követően, a vezető forradalmárok közül sokat száműztek.

Havasalföldön (Țara Românească) [...], március hónapjában, többek között C. A. Rosetti [...] és Ion Ghica [...], egy forradalmi bizottságot hoztak létre, melynek feladata egy fegyveres lázadás megszervezése volt. Nicolae Bălcescu, a Párizsban tanuló román egyetemi hallgatók soraiban létező forradalmi szellemiség képviselője, áprilisban csatlakozott a bizottsághoz. 1848. június 9/21-én, Iszlázon (Islaz) [...] a bizottság tagjai gyakorlatba ültették tervüket. [...] Felolvasásra került egy *Kiáltvány*, mely a forradalom programját tartalmazta. [...] A forradalmi bizottság kinyilvánította azon szándékát, miszerint betartják az Oszmán Birodalommal (Imperiul Otoman) létező összes egyezményt, de nem tudta leplezni az Oroszországgal (Rusia) szembeni ellenszenvet, kérvén a *Szervezeti Szabályzatokban* (*Regulamentele Organice*) bevezetett rendszer felszámolását. A továbbiakban, a bizottság felsorolta azon elveket, melyeket a fejedelemség új alapokra történő helyezése alkalmával javasol: a állampolgárok közötti jogi egyenlőség, a közterhek arányos elosztása a jövedelem függvényében történő adózással, széleskörű részvétel a politikai életben az általános választójog bevezetése által, a sajtó-, a szólás és a gyülekezés szabadsága, a *kaláka* rendszer eltörlése a földesúr kárpótlásával, a tanügyi rendszer kiterjesztése ingyenes és minden állampolgárra egyenlően érvényes oktatás által [...], a nemesi rangok és címek felszámolása és az uralkodók öt évre történő megválasztása, az összes társadalmi rétegből [...].

A forradalom fő helyszíne Bukarest volt, ahol június 11/23-án tört ki a forradalom. [...] Az utcák tele voltak emberekkel, akiknek az iszlázi *Kiáltvány* másolatait osztogatták. Gheorghe Bibescu uralkodó nem tanúsított semmiféle ellenállást és elfogadta, hogy azonnal aláírja a *Kiáltványt*, melyet, ideiglenesen, az elkövetkezőkben alkotmányként használtak; ugyanakkor elismerte az új kormányt. De, a valóságban, nem rokonszenvezett ezekkel a reformokkal, és június 13/25-én lemondott és elmenekült Brassóba (Brașov).” (M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezetek meg egy, a forrásban említett, alkotmányként használt dokumentumot. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre a forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsétek meg, a forrás alapján, a forradalmi bizottság egy tagját és ennek a szervnek egy nagyhatalommal szemben tanúsított magatartását. **6 pont**
4. Említsétek meg, a forrás alapján, két információt a Moldvában végbement eseményekre vonatkozóan. **6 pont**
5. Alkossatok egy véleményt, a forrásból kiindulva, a havasalföldi forradalmi bizottság által javasolt elvekre vonatkozóan, és támasszátok alá a forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez meg megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint Románia (România) részt vesz a nemzetközi kapcsolatokban a „keleti kérdésbe” történő beavatkozás által. (Pontozódik a megfelelő történelmi tény bemutatása és az ok-okozatiság, valamint a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjatok egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a háború utáni román államról, figyelembe véve a következőket:

- említsetek meg két belpolitikai intézkedést, melyet Romániában fogadtak el a sztálinizmus időszakában és pontosítsátok egy hasonlóságot ezen intézkedések között;
- mutassatok be egy történelmi tény, mely Románia hidegháborúban való részvételére utal, a sztálinizmus szakaszából;
- említsetek meg a romániai nemzeti kommunizmus két jellemzőjét;
- alkossatok véleményt a XX. század végi Románia politikai fejlődésére vonatkozóan és támasszátok alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot, valamint a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő **időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása is.